

Pop je nestrpno odkimal z glavo:

— Stojte, niste me razumeli! Nimam jaz svojega premoženja, Bog ne daj! Vse je vaše in te hiše božje. Mnogo bi za njo bilo, če bi ji odločili tudi to, kar sem jaz dosedaj držal. Čemu bo deklici toliko premoženje, in Bog vé, čija bo kdaj in v kogar roke pride premoženje! Samo pravim, toliko ji odločite, da se je ne bo računalo baš za siroto in da bo se imela s čim preživeti, ako je, Bog ne daj, vas kateri... Čakajte, da dokončam! Tako sem jaz izračunil in premislil, da ji odredimo, ako je vaša volja, tisti kos zemlje, kjer je hiša, in njivo poleg nje, zabranjeni gozd in livado z virom. To je naj njeno. Ali vam je prav?

— Kakor ti ukažeš!

— V kovčegu ima v robcu zavezanih šest in pol dukatov, s čemur ste jo vi obdarovali, ko se je rodila. Tudi to je njeno!

— Božje pa njeno!

— E, zdaj mi je — je dejal — lažje umreti. Odvalilo se mi je neko breme s srca. —

Ko pa se je pop znebil skrbi, ponehala je tudi bolezen. Res, proti večeru je gorel v ognju, toda vročina ni trajala dolgo in on je trdo zaspal. Ob zori se je zbudil ter šel na dvorišče. Mara mu je polila vode, da se je umil, in starec je, čeprav oslabel, ipak s trdnimi koraki šel čez ulico in se podal v cerkev.

Toda njegova razdelitev premoženja je ostala. In narod še dandanes imenuje tisto livado z virom: Marin vir, in zabranjeni log: Marin šarampov. Kdor ne veruje, naj le vpraša koga iz moje vasi.

Ko so minula tri leta in je tudi Mara dovršila tretji razred, tedaj je učitelj nagovoril popa in druge moške, da jo je obdržal še leto dni v šoli „na privat“. Tako je ona začela učiti tudi četrti razred. Že so jo zvali seljaki, da je pisala pisma njihovim sorodnikom, ki so bili pri voja-

kih. Učitelj pa je poleg nje izgubil še tisto malo učenjaškega nimbusa, ker je Mara naredila vsa učena dela ravno tako kakor on. Seljaki se že ne kesajo več, ker so jo dali v šolo, pop pa, kedar jo pogleda, vzdigne oči k nebu, in kedar koli jo kdo pohvali, mu tečejo solze kakor malemu detetu. Celo se je že postaral, oslepel je in postal pozabljen. Vem, kedar koli sem se mu približal k roki, da me je vedno vprašal, čegav da sem.

(Pride še.)

NIETZSCHE O ZAKONU.*) LEDA.

Nietzschejeva morala ima svoj cilj v daljavi. Vsako ustanovo, vsako dejanje, vsakega človeka treba ceniti z ozirom na bodočnost, po uplivu na človeštvo bodočnosti. Zato je največje važnosti določiti, kakšna bo bodoča vrsta človeštva. Človek se naj poveča. Kaj zamore biti važnejše od skrbi za boljše, lepše, »večje« potomstvo? Prednosti, katere si je kdo sam priboril, se naj, po Nietzscheju, kolikor mogoče ohranijo, pridrže, povečajo, sumirajo. Zato dobiva pri njem družina zopet nov sijaj, veljavo, kakor nekdanj v starodavnih časih. On uči, da je zakon svet. Nietzsche zahteva največje spoštovanje pred spolnim življenjem, ki je bilo toliko časa na najslabšem glasu. Nikdar ni tako resen, tako globok in prepričevalen, kakor kedar govori o rojstvu, o sprejetju. Noben drug čin nam ne nalaga toliko odgovornosti. Tedaj se snuje življenje. On pravi:

»Vprašanje imam za tebe samega, moj brat: kakor svinčnico vržem to vprašanje v tvojo dušo, da izvem, kako je globoka.

*) Iz velezanimive knjige: *Vorträge über Nietzsche. Versuch einer Wiedergabe seiner Gedanken.* Von Dr. Ernst Horneffer. Göttingen, Franz Wunder, — katero knjigo toplo priporočamo vsem, ki se hočejo v glavnih potezah upoznati z filozofi v obče in z idejami Nietzschejevimi posebej.

Mlad si in želiš si otroka in zakon. Toda jaz te vprašam: ali si človek, ki si s me otroka želeti?

Ali si zmagonosni premagovalec samega sebe, zapovednik svojim čutilom, gospodar svojih kreposti? Tako te vprašam.

Ali pa govori iz tvoje želje žival in sila? Ali osamljenost? Ali nepokoj v tebi samem?

Jaz hočem, da tvoja zmaga in tvoja svoboda hrepenita za otrokom. Žive spomenike gradi svoji zmagi in svojemu osvobojenju.

Nad sebe kvišku gradi. A poprej mi moraš biti sam zgrajen, pravokotno na duši in telesu.

Ne samo dalje rasti, marveč kvišku! V to ti pomози vrt zakona!

Zakon: to je meni volja dveh, da ustvarita eno, ki je več, kakor ona dva, ki sta je ustvarila. Spoštovanje drugega pred drugim je meni zakon, spoštovanje pred hotečima tako voljo.«

MAGDALENA.

J. S. MACHAR. Z DOVOLJENJEM PESNIKOVIM PREVEL ANT. DERMOTA, PRAGA.

III.

Siva glava z belo čepico,
z biedomodrim milim okom
je pogledala skoz dveri.
Luci je oči odprla.

»Že vzbujena? Dobro jutro!
Naj še enkrat Vas pozdravim!
Al ste dobro se naspala?
Drago dete, od radosti,
da ste tukaj, jaz ni oka
nisem zatisniti mogla«,
žvrgoli gospa ji stara
pristopivši k postelji.
Velo roko ji podaje,
Luci jo ji poljubiti
hoče, toda z glasnim »Kaj še«,

starka gladi jo po čelu,
gladi po laseh jo bujnih.
»Prav za prav sem prišla vprašat,
če Vam smem kaj ponuditi
z stare svoje garderobe.
Revica, obleka Vaša
je premočena do nitke —
Saj je bila tudi ploha
dnes ponoči, in moj Jurče —
kje bi bil pač lahko našel
voz; no, že se je zgodilo —
kaj iz svojih Vam izberem,
le za danes, jutri pride
z novimi krojač. Podalo
morda se Vam bo. Nekdaj sem
bila jaz baš tak velika —
toda to je že tak davno,
danes sem že vela starka...
Vrnem za četrto se ure«.

In odšla je. Ves ta čas kot
na žrjavici je bila
Luci. Pred tem čistim bledim
okom se je sramovala.
Nehote odejo k bradi
potegnila je. —

Odsopel
si, s postelje čilo skoči,
nogavice, črevljičke si
bliskoma obuje. V spodnje
krilo, v jopico domačo
se obleče (skrbna starka
vse pripravila je včeraj).
In umije se in laske
malo si popravi in po
sobi gleda radovedno.

Prava soba kandidata
starega mladenstva. Sicer
tukaj vlada ženska roka,
a povsodi videti je
malomarnost stanovalca.
Kar primerjati ne more
Luci sobice te z možem,
ki je bil odkritosrčen